

PROGRAMA ȘCOLARĂ

pentru disciplina

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Clasele a III-a – a IV-a

ALTERNATIVA EDUCAȚIONALĂ WALDORF

București, 2016

NOTĂ DE PREZENTARE

Învățarea limbilor străine – inclusiv a limbii române ca limbă nematernă în școlile/ secțiile cu predare în limbile minorităților naționale – în școlile Waldorf se caracterizează prin faptul că în centrul exersării și apoi al studiului stă limba ca instrument cu structură muzicală, purtător de gânduri și sentimente, cuprins de fiecare om în mod individual.

Limba, ca abilitate specific umană, este mai mult decât rezultatul unui studiu pur analitic, așa cum este realizat de către lingvistică și gramatica descriptivă. Limba este un rezultat al devenirii, dar în același timp și ceva viu, deschis formării. În arta poetică ea trece dincolo de funcția comunicării. Pe baza artei poetice, în sens larg, se formează lumea sentimentelor și a voinței omului. Aceasta este baza permanentă pentru fiecare mod de înțelegere și pentru orice comunitate umană.

Din acest motiv, predarea limbii române ca limbă nematernă în școala Waldorf nu se orientează numai spre stăpânirea instrumentală a limbii. Scopul predării trebuie să fie familiarizarea copilului cu acele calități sonore și stilistice care corespund limbii române. El trebuie să învețe să le perceapă în individualitatea și diferențele lor. El trăiește limba română ca o completare la forme de exprimare, de gândire și de comportament achiziționate prin intermediul limbii materne.

În limba maternă, elevul este întâmpinat de gânduri, sentimente și impulsuri de voință care sunt preluate „pur și simplu”, fără perceperea conștientă a rezonanței limbii, a propozițiilor, a fiecărui cuvânt în parte. În nuanțările lor cele mai fine, ele sunt totuși auzite foarte precis și realizate ca atare.

Acest spațiu sufletesc și spiritual, creat prin limba maternă, este lărgit și îmbogățit prin posibilitățile de trăire prin limba română ca limbă nematernă. Acest lucru are loc, concret, prin diferențele dintre fenomenele lingvistice de la toate nivelurile: formarea sunetelor, vocabular, imagini lingvistice, expresii, proverbe, forme, structuri, organizarea textului, stil. Exprimarea diferită a conținuturilor cognitive, modalitățile diferite de concepere din limba română, față de care copilul poate realiza mai repede o distanțare decât în atitudinea uzuală față de limba maternă, susțin emanciparea interioară.

La începutul celui de-al nouălea an de viață, copilul își pierde din dezinvoltura cu care abordează relația cu oamenii și cu mediul înconjurător. Se „trezește”, devine mai critic, mai conștient. Predarea limbii române ca limbă nematernă încearcă să se adapteze acestor schimbări din viața copilului. În timp ce în primii trei ani de școală se are în vedere familiarizarea cu limba, în clasele a III-a și a IV-a, accentul se pune pe citit și scris. Apar texte scurte, simple, se vizează citirea fluentă, extragerea informațiilor de bază din textul citit, redactarea în scris a unor mesaje scurte. Sunt introduse noțiunile gramaticale fundamentale (părțile de vorbire), însă pe baza unor povestiri, fără a se folosi terminologia.

Mediul înconjurător va fi descoperit și cucerit cu bucurie, în clasa a IV-a, de copilul de 10 ani. El va fi terenul de exercițiu al forțelor propriului „eu”. Au simțurile treze, sunt mai atenți, mai activi, încep să înțeleagă noțiunile abstracte. Astfel textele alese pot ajuta acest proces. Se vizează familiarizarea copiilor cu cititul, cu lumea cărților, redactarea în scris a unor compuneri scurte, aplicând conștient regulile de ortografie și aprofundarea noțiunilor gramaticale fundamentale (părțile de propoziție).

Planul-cadru de învățământ pentru clasele a III-a – a IV-a al alternativei educaționale Waldorf prevede patru ore de limba și literatura română pentru învățământul în limbile minorităților naționale, în trunchiul comun.

Structura programei școlare include:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- conținuturi;
- sugestii metodologice;
- bibliografie.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în diverse contexte particulare.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Limba și literatura română pentru învățământul în limbile minorităților naționale* jalonează achizițiile de cunoaștere și de comportament ale elevului pentru întregul ciclu primar.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.

Conținuturile învățării se constituie din inventarul achizițiilor necesare elevului pentru dobândirea competențelor de bază.

Sugestiile metodologice prezintă strategii didactice privind integrarea conținuturilor în proiectarea și desfășurarea activităților, adaptarea acestora la nivelul de vârstă al elevilor și la particularitățile claselor de elevi.

COMPETENȚE GENERALE

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare variate
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare
3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare
5. Manifestarea atitudinilor de empatie culturală și interculturală

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare variate

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>1.1. Identificarea tipului de enunț după conturul său intonațional</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de ascultare a diferitelor mesaje și recunoașterea conturului intonațional • exerciții de identificare a tipului de enunț în funcție de conturul intonațional 	<p>1.1. Identificarea de mesaje/ părți ale unui mesaj în fluxul vorbirii</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de înțelegere a sensului unui mesaj audiat și confirmarea înțelegerii prin executarea de sarcini de lucru simple • exerciții de selectare a unor părți din mesajul audiat
<p>1.2. Desprinderea de informații de bază dintr-un text audiat</p> <ul style="list-style-type: none"> • identificarea întâmplărilor petrecute într-o succesiune logică • identificarea determinanților spațiali și temporali ai acțiunii etc. • delimitarea unor fragmente logice dintr-un text narativ • îndeplinirea unor instrucțiuni primite (învățarea regulilor unui joc nou) 	<p>1.2. Desprinderea de informații de detaliu dintr-un text audiat</p> <ul style="list-style-type: none"> • sesizarea aspectului esențial dintr-un mesaj ascultat • identificarea informațiilor de detaliu dintr-un mesaj ascultat • identificarea unor informații noi și stabilirea legăturii acestora cu cele achiziționate anterior etc. • formularea unor predicții, pe baza unor fragmente de text audiate
<p>1.3. Deducerea sensului cuvintelor necunoscute într-un context audiat, pe baza altor mesaje audiate în contexte familiare</p> <ul style="list-style-type: none"> • identificarea cuvintelor cunoscute și a celor necunoscute într-un context dat • explicarea sensului cuvintelor necunoscute prin mijloace verbale și nonverbale • utilizarea părții ritmice și a celei narative pentru îmbogățirea vocabularului • alcătuire de enunțuri cu noile cuvinte 	<p>1.3. Deducerea sensului cuvintelor necunoscute într-un context audiat, stabilind legături între informațiile cunoscute anterior</p> <ul style="list-style-type: none"> • integrarea cuvintelor explicate în serii sinonimice • utilizarea părții ritmice și a celei narative pentru îmbogățirea vocabularului • alcătuire de enunțuri cu noile cuvinte
<p>1.4. Sesizarea intuitivă a corectitudinii gramaticale a unui enunț audiat</p> <ul style="list-style-type: none"> • sesizarea intuitivă a structurilor gramaticale (morfologice) corecte sau incorecte în fluxul enunțului • exerciții de acord, exprimare 	<p>1.4. Sesizarea conștientă a structurilor gramaticale (morfologice și sintactice) dintr-un mesaj ascultat</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizarea corectă a acordurilor • exerciții de exprimare
<p>1.5. Manifestarea unui interes constant față de interlocutor în diferite situații de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> • simulări de situații de comunicare diverse • exerciții de dialog pe teme uzuale 	<p>1.5. Manifestarea atenției, toleranței și respectului față de partenerul de dialog</p> <ul style="list-style-type: none"> • activități de grup pe teme diferite • exerciții de dialog pe teme diverse • jocuri de rol

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
1.6. Semnalarea, prin mijloace verbale și nonverbale (gesturi, mimică), a înțelegerii/ neînțelegerii unui mesaj transmis <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de mimică • stabilirea unor coduri nonverbale pentru sesizarea cazurilor de neînțelegere a sensului unor cuvinte/ mesaje 	1.6. Receptarea corectă a mesajului în funcție de condițiile comunicării <ul style="list-style-type: none"> • eliminarea unor cauze care împiedică înțelegerea mesajului (voce slabă, zgomot, pronunțare incorectă, neatenție etc.)

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
2.1. Rostirea în cor și individual de poezii, cântece, respectând accentul și intonația specifice <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de diferențiere sonoră • exerciții de imitare, repetiție, pronunție • recitarea de poezii în grup și individual 	2.1. Rostirea în cor și individual de poezii, cântece și roluri din jocuri dramatice, improvizări <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de imitare, repetiție, pronunție • recitarea de poezii în grup sau/ și individual • exerciții de redare a mesajului audiat
2.2. Descrierea pe scurt a unui obiect/ unei ființe din universul apropiat pe baza unui plan simplu <ul style="list-style-type: none"> • observarea, descoperirea și numirea unor trăsături ale obiectelor/ ființelor din universul apropiat • identificarea orală, cu sprijin din partea profesorului, a caracteristicilor unor obiecte din mediul apropiat • identificarea trăsăturilor fizice și sufletești ale colegului de bancă, cu sprijin din partea profesorului sau a altui coleg 	2.2. Descrierea pe scurt a unui personaj din mediul familiar urmărind un set de repere <ul style="list-style-type: none"> • identificarea și discutarea trăsăturilor relevante ale unui personaj dintr-un text/ dintr-o carte • crearea unei prezentări orale a personajului pornind de la variate suporturi (desen/ pictură, ritm/ melodie, pantomimă, modelaj etc.)
2.3. Povestirea unei întâmplări proprii pe baza unui suport adecvat din partea profesorului <ul style="list-style-type: none"> • prezentarea nonverbală (pantomimă) a unei întâmplări • relatarea orală scurtă a unor întâmplări din viața cotidiană, cu ajutorul profesorului • relatarea pe scurt a unei povestiri cunoscute, cu ajutorul profesorului 	2.3. Relatarea unei întâmplări cunoscute pe baza unor întrebări de sprijin <ul style="list-style-type: none"> • discutarea textelor citite, în funcție de următorii parametri: „cine” (personajele), „când”, „unde” (plasarea acțiunii în timp și spațiu) • inventarea unui alt final pentru o povestire • dramatizarea simplă a unor povestiri cunoscute
2.4. Prezentarea pe scurt a unei activități realizate în grup <ul style="list-style-type: none"> • construirea unor texte orale scurte pe baza unui șir de întrebări – „ce ai făcut?”, „ce ai făcut mai întâi?”, „și apoi?”, „dar în cele din urmă?” • reglarea intonației, a volumului, a vitezei proprii de a vorbi în prezentarea unor evenimente ale clasei (serbare, bazar etc.) 	2.4. Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/ unei activități pe baza unui suport dat <ul style="list-style-type: none"> • construirea unor texte orale pe baza unui suport dat • dezvoltarea inițiativei comunicative și a curajului de a interveni în actul comunicării

<p>2.5. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare dialogată</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de dialog • punerea în scenă a unor povestiri • organizarea de jocuri de rol • exprimare a propriilor opinii și gânduri, în legătură cu fapte și cu întâmplări cunoscute 	<p>2.5. Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de dialog • exerciții de dramatizare, improvizație • exprimarea propriilor opinii în legătură cu un fapt cunoscut, o întâmplare trăită, un eveniment public etc.
--	--

3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>3.1. Citirea corectă, fluentă a unor texte scurte, cunoscute</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de accentuare și intonare • exerciții de reglare a ritmului citirii • lectură activă 	<p>3.1. Citirea corectă, fluentă, expresivă a unor texte cunoscute</p> <ul style="list-style-type: none"> • lectură pe roluri • organizarea unor prezentări (citirea unor povești pentru clasele mai mici etc.)
<p>3.2. Extragerea unor informații de bază din texte informative sau literare scurte, cunoscute</p> <ul style="list-style-type: none"> • citirea explicativă și citirea selectivă • lectura activă, cu creionul în mână • lucru în grup cu scopul de a lămuri aspecte neînțelese • identificarea determinantilor spațiali și temporali ai acțiunii • denumirea personajelor • exerciții de tip adevărat/ fals, întrebare-răspuns • aplicarea instrucțiunilor dintr-un joc 	<p>3.2. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare</p> <ul style="list-style-type: none"> • formularea unor întrebări reciproce pe baza textului • redactarea unui plan simplu de idei cu ajutorul profesorului • identificarea secvențelor descriptive și a celor dialogate dintr-un text narativ • punerea în funcțiune a unui aparat simplu pe baza instrucțiunilor de folosire
<p>3.3. Formularea unui răspuns subiectiv față de textul citit</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de exprimare a primelor reacții față de cele citite folosind diverse modalități de exprimare – desen/ pictură, pantomimă, modelaj, ritm/ melodie etc. 	<p>3.3. Formularea opiniei proprii față de textul citit</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de formulare a opiniei proprii • reformularea unui mesaj din perspectiva diferiților receptori/ emițători • realizarea de discuții care vizează legăturile dintre lumea reală și cea imaginară prezentată în textele citite
<p>3.4. Sesizarea și respectarea particularităților limbii (intonație, semne de punctuație, acorduri)</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de conștientizare a particularităților limbii pe baza textului citit 	<p>3.4. Sesizarea conștientă a unor regularități ale limbii</p> <ul style="list-style-type: none"> • observarea unor mărci specifice (de ex. plural, gen etc.) • observarea acordurilor gramaticale

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
3.5. Aprecierea valorii cărților <ul style="list-style-type: none"> • amenajarea unui colț de lectură în clasă • activități la bibliotecă 	3.5. Manifestarea interesului pentru lectura literară și de informare <ul style="list-style-type: none"> • prezentarea unei cărți la intervale ritmice (o dată pe săptămână, o dată la două săptămâni etc.) • prezentări legate de conținutul cărților citite

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
4.1. Conștientizarea regulilor de ortografie specifice limbii <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de observare a regulilor de ortografie în texte cunoscute • exerciții de despărțire în silabe • utilizarea corectă a semnelor de punctuație • copiere, dictare, corectare 	4.1. Aplicarea regulilor de ortografie și de punctuație în redactarea unui text <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de utilizare corectă a ortogramelor • dictare, corectare • scrierea corectă a textului și ilustrarea lui
4.2. Reproducerea în scris a unor mesaje scurte pe baza unui suport din partea profesorului <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de copiere • completare de text lacunar • exerciții de tip întrebare-răspuns, corectare de enunțuri false 	4.2. Reproducerea în scris a unor mesaje, texte scurte pe baza unui suport verbal/ unei imagini <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de completare, jocuri • exerciții de redactare de povestiri pe bază de suport vizual (întrebări, cuvinte de sprijin) • exerciții de descriere de imagini/ desene
4.3. Formularea în scris de întrebări și răspunsuri pe bază de model <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de completare • exerciții de tip întrebare-răspuns • exerciții de redactare după model 	4.3. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/ trăite <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de redactare a unui text • antrenamente de scriere creativă, de înfrumusețare (chenar) a paginii scrise • proiect individual/ de grup: „Cartea mea” (realizarea unor caiete de epocă cât mai îngrijite, frumoase)
4.4. Manifestarea disponibilității pentru transmiterea în scris a unor idei <ul style="list-style-type: none"> • participarea alături de colegi și de profesor la realizarea programului unei serbări, a scenariului unei dramatizări • expoziții de afișe/ alte produse scrise realizate în urma activităților 	4.4. Manifestarea interesului pentru redactarea de texte scrise <ul style="list-style-type: none"> • realizarea unor cărți individuale (caiete de epocă) pe teme propuse de profesor sau de clasă • participarea la realizarea unui jurnal al clasei

5. Manifestarea atitudinilor de empatie culturală și interculturală

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>5.1. Participarea la evenimente, sărbători specific românești la nivelul școlii</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de sensibilizare legate de obiceiurile, limba, modul de viață românesc • vizionarea/ participarea la unele activități specifice desfășurate în clase cu predare în limba română • conștientizarea asemănarilor și diferențelor dintre obiceiurile, sărbătorile românești și cele proprii	<p>5.1. Participarea activă la evenimente, sărbători specific românești, vizitarea muzeelor</p> <ul style="list-style-type: none"> • participarea la unele activități specifice desfășurate în clase cu predare în limba română • organizarea/ participarea la evenimente extrașcolare culturale
<p>5.2. Organizarea unor evenimente interculturale la nivelul școlii</p> <ul style="list-style-type: none"> • activități de sensibilizare față de diversitatea culturală • serbări de epocă, sărbători organizate împreună cu clasele române	<p>5.2. Organizarea unor evenimente interculturale la nivelul orașului</p> <ul style="list-style-type: none"> • activități de sensibilizare față de diversitatea culturală • participare la proiecte interculturale la nivelul localității

CONȚINUTURI

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>1. Formarea competențelor de lectură/ citire</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cartea - Tipuri de litere de tipar, rolul ilustrațiilor. ▪ Textul narativ - Delimitarea textului în fragmente logice. Formularea ideilor principale pe baza unui plan dat, cu ajutorul profesorului sau în grup. Recunoașterea personajelor. Exprimarea unor răspunsuri la întrebări legate de text. Dialogul ca element constitutiv al unui text narativ (recunoaștere). ▪ Textul biblic. ▪ Textul liric - Poezii cu tematică diversă. Strofa. Versul. 	<p>1. Formarea competențelor de lectură / citire</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Caietul de epocă ▪ Cartea (actualizare). ▪ Textul narativ - Delimitarea textului în fragmente logice. Formularea ideilor principale, individual, pe baza unui plan dat. Recunoașterea determinantilor spațiali și temporali ai acțiunii. Povestirea orală, pe scurt a textului. Redactarea unui plan simplu de idei cu ajutorul profesorului. Personajul literar – trăsături fizice, trăsături morale. ▪ Dialogul. ▪ Textul liric - Poezii cu tematică diversă. Strofa. Versul. ▪ Textul nonliterar - afișul, reclama, invitația.
<p>2. Formarea competențelor de comunicare</p> <p><i>Comunicarea orală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Formularea corectă a enunțurilor, mesajului. ▪ Propoziția - Intonarea propozițiilor (actualizare). Elemente de comunicare nonverbală (gesturi, mimică). ▪ Dialogul – convorbirea dintre două sau mai multe persoane. ▪ Formulele de prezentare, de identificare, de permisiune, de solicitare. <p><i>Comunicarea scrisă:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizarea textului scris. ▪ Scopul redactării (pentru a transmite o informație, pentru a răspunde la întrebări). ▪ Părțile componente ale unei compuneri (introducerea, cuprinsul, încheierea). ▪ Scrierea de mână și prezentarea textului - Scrierea caligrafică cu pana și tocul. Așezarea corectă în pagină (actualizare). ▪ Ortografia și punctuația. ▪ Despărțirea în silabe. ▪ Utilizarea ortogramelor. ▪ Semnele de punctuație. 	<p>2. Formarea competențelor de comunicare</p> <p><i>Comunicarea orală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Componentele comunicării dialogate (actualizare). Mediul prin care este transmisă informația: telefon, radio, televizor (comunicare orală directă și indirectă), bilet, scrisoare (comunicare scrisă). Formularea mesajului. ▪ Povestirea orală a textului citit. Planul simplu de idei. Rezumatul oral. <p><i>Comunicarea scrisă:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizarea textului scris. ▪ Părțile componente ale unei compuneri (introducerea, cuprinsul, încheierea). Planul inițial al compunerii. ▪ Ortografia și punctuația. ▪ Despărțirea în silabe (actualizare). ▪ Utilizarea ortogramelor. ▪ Semnele de punctuație (actualizare) - Puncte de suspensie. Cratima. Ghilimelele.

<p><i>Contexte de realizare:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Scrierea după imaginație - Completarea unui text lacunar după un tablou sau după un șir de ilustrații. Terminarea pe scurt a unei întâmplări începute. ▪ Dialog scurt pe teme cotidiene. 	<p><i>Contexte de realizare:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Scrierea funcțională (cu scop practic, informativ) - Cartea poștală. Scrisoarea. Jurnalul ▪ Scrierea imaginativă - Compunerea după o ilustrație sau după un șir de ilustrații. Compunerea pe baza unui plan de idei. Compunerea cu titlu dat. ▪ Scrierea despre textul literar - inițiere. Povestirea unor texte de mică întindere după un plan de idei. Rezumatul.
<p>3. Elemente de construcție a comunicării</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lexicul Cuvântul: Cuvintele cu formă diferită și sens asemănător. Cuvintele cu sens opus. ▪ Noțiuni de fonetică: Sunetul și litera. Vocalele și consoanele. Silaba. Despărțirea în silabe. ▪ Propoziția. ▪ Morfologia: Cuvântul – parte de vorbire Substantivul – recunoaștere, fără terminologie, utilizare în comunicare. Substantive comune și substantive proprii. Numărul. Genul. Adjectivul – recunoaștere, fără terminologie, utilizare în comunicare. Acordul adjectivului în număr și gen cu substantivul pe care îl determină. Pronumele – recunoaștere, fără terminologie, utilizare în comunicare. Pronumele personal. Persoana. Numărul. Genul. Numeralul – recunoaștere, fără terminologie, utilizare în comunicare. de ortografie și de ortoepie. Verbul - recunoaștere, fără terminologie, utilizare în comunicare. Persoana. Numărul. Timpurile. Probleme de ortografie ale verbelor „a fi” și „a lua”. ▪ Propoziția și analiza morfologică Identificarea substantivului, adjectivului, pronomului, numeralului, verbului. 	<p>3. Elemente de construcție a comunicării</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lexicul Cuvântul: Cuvintele cu aceeași formă dar cu sens diferit. ▪ Noțiuni de fonetică (actualizare) ▪ Propoziția: Propoziția afirmativă și propoziția negativă. Propoziția enunțiativă. Propoziția exclamativă ▪ Morfologia: Verbul (actualizare). Persoana. Numărul. Timpul. Funcția sintactică: predicat verbal. Probleme de ortografie ale verbelor „a fi”, „a lua” și „a vrea” Substantivul (actualizare). Tipul. Genul. Numărul. Funcția sintactică: subiect; parte secundară de propoziție. Pronumele (actualizare). Pronumele personal. Persoana. Numărul. Genul. Funcția sintactică: subiect; parte secundară de propoziție Numeralul (actualizare). Funcția sintactică: subiect Adjectivul (actualizare). Acordul adjectivului în gen și număr cu substantivul pe care îl determină. ▪ Sintaxa: Predicatul. Subiectul. Părțile de vorbire prin care se exprimă subiectul (substantiv, pronume personal, numeral). Acordul predicatului cu subiectul – utilizare în comunicare. Atributul – parte secundară de propoziție care determină un substantiv. Complementul – parte secundară de propoziție care determină un verb.

SUGESTII METODOLOGICE

Clasa a III-a

- Învățătorii pot utiliza texte literare mai simple, legate de viața cotidiană (ex. doar o singură formă de trecut în tot textul, puține arhaisme, regionalisme etc.), în proză sau în versuri, sau texte nonliterare de mică întindere.
- La toate tipurile de lecții, în partea ritmică vor fi exerciții de vocabular, de exprimare diverse.
- Citirea textelor se va face în cor și individual, cu mare atenție la pronunție, articulare.
- Exercițiile care vizează înțelegerea textului citit vor fi simple, asigurând repere pe baza cărora elevii vor lucra.
- Se vor organiza serbări de epocă în limba română.
- Redactarea mesajelor scurte, în scris, se va face pe bază de joc, frontal sau pe grupe.
- Pentru recunoașterea și pentru identificarea părților de vorbire se utilizează texte simple, legate de viața cotidiană.
- Se vor rezolva problemele de ortografie și de ortoepie.
- Nu se folosește terminologia gramaticală, recunoașterea părților de vorbire se face pe baza unor povestiri (ex. verbul – cuvintele lui Dumnezeu, substantivul – cuvintele lui Adam, adjectivul – cuvintele Evei).
- Învățătorii pot folosi metode alternative de apreciere, evaluare a muncii copiilor (ex. diferite tipuri de aplaudat, expoziții etc.).
- Se vor organiza evenimente interculturale.

Clasa a IV-a

- Învățătorii pot utiliza texte literare simple (ex. doar o singură formă de trecut în tot textul, puține arhaisme, regionalisme etc.), în proză sau în versuri, sau texte nonliterare de mică întindere.
- La toate tipurile de lecții, în partea ritmică vor fi exerciții de vocabular, de exprimare diverse.
- Citirea textelor se va face individual, cu mare atenție la pronunție, expresivitate.
- Exercițiile care vizează înțelegerea textului citit vor fi mai elaborate, evidențiind și detaliile extrase din textul citit.
- Se vor organiza serbări de epocă, reprezentații teatrale în limba română.
- Redactarea mesajelor scurte, în scris, se va face individual, pe baza unui suport dat.
- Pentru recunoașterea și pentru analizarea părților de vorbire se utilizează texte simple, legate de viața cotidiană.
- Se vor rezolva problemele de ortografie și de ortoepie.
- Învățătorii pot folosi metode alternative de apreciere, evaluare a muncii copiilor (ex. diferite tipuri de aplaudat, expoziții etc.).
- Se vor organiza evenimente interculturale.

BIBLIOGRAFIE

- Carlgren Frans, Klingborg Arne, *Educație pentru libertate. Pedagogia lui Rudolf Steiner*, Ed. Triade, 1994.
- Eller Helmut, *Învățătorul de la școala Waldorf*, Ed. Triade, 2001.
- Kiersch Johannes, *Limbile străine în Școala Waldorf*, Ed. Triade, 1999.
- Lanz Rudolf, *Pedagogia Waldorf. Un drum către un învățământ mai uman*, Ed. Didactică și Pedagogică, 1994.
- Rawson Martyn, Richter Tobias, *The Educational Tasks and Content of the Steiner Waldorf Curriculum*, Steiner Schools Fellowship Publications, 2000.
- Richter Tobias, *Sarcina pedagogică și obiectivele de învățământ ale unei școli libere Waldorf*, Ed. Triade, 2001.
- Steiner Rudolf, *Antropologia generală ca bază a pedagogiei*, Ed. Triade, 1998.
- Steiner Rudolf, *Arta educației. Discuții de seminar și conferințe asupra planului de învățământ*, Ed. Triade, 2001.
- Steiner Rudolf, *Arta educației. Metodică și didactică*, Ed. Triade, 2001.
- Steiner Rudolf, *Metodica predării și condițiile de viață ale educării*, Ed. Triade, 1994.